

THỰC TIỄN HÀNH NGHỀ CỦA LUẬT SƯ VÀ CHÍNH SÁCH PHÁP LUẬT THI HÀNH ÁN HÌNH SỰ

NGUYỄN VĂN HUYỀN⁽¹⁾

Tóm Tắt: Thực hiện hoạt động nghề nghiệp trong vụ án hình sự cùng với tham gia trang tụng, luật sư còn tư vấn, trợ giúp pháp lý cho người bị kết án. Thực tiễn triển khai hoạt động này luật sư gặp nhiều khó khăn do pháp luật thi hành án còn nhiều bất cập. Lợi dụng những bất cập này người bị kết án lách luật, gây khó khăn cho việc tổ chức thi hành án. Để tạo điều kiện cho luật sư giải thích pháp luật, giải đáp một cách thỏa đáng yêu cầu của người bị kết án, bài viết phân tích những hạn chế, bất cập của pháp luật thi hành án; kiến nghị hoàn thiện pháp luật và chính sách thi hành án hình sự; đề xuất giải pháp tăng cường phối hợp giám sát giữa Mặt trận tổ quốc Việt Nam (có thành viên là Liên đoàn Luật sư Việt Nam) với Viện kiểm sát nhân dân các cấp giúp cho hoạt động thi hành án được thực thi đúng pháp luật.

Từ khóa: Luật sư; chính sách pháp luật; thi hành án hình sự; giám sát.

Abstract: Lawyers not only represent clients during the judicial process but also advise and provide legal support for convicts. However, in practice lawyers encounter many difficulties due to limitations in criminal enforcement. Convicts have taken advantage of these limitations to dodge the law. In order to support lawyers in their job to explain the law and address needs of convicts, this article analyzed limitations in laws on criminal enforcement. Suggestions were proposed to further improve laws and policies on criminal enforcement, including strengthening the role of Vietnam Fatherland Front (in which the Vietnam Bar Federation is a member) and People's Procuracies in supervising criminal enforcement.

Keywords: Lawyer; legal policy; criminal enforcement; supervision.

Ngày nhận bài: 26/4/2019; Ngày sửa bài: 30/5/2019; Ngày duyệt đăng bài: 29/7/2019.

Thực tiễn hành nghề của luật sư khi tư vấn, trợ giúp pháp lý cho người bị kết án trong thi hành án hình sự bên cạnh những thuận lợi còn gặp nhiều khó khăn trước những câu hỏi, thắc mắc của người bị kết án. Luật sư không thể có câu trả lời, giải thích thỏa mãn yêu cầu của họ. Nguyên nhân là do pháp luật thi hành án hình sự quy định chưa đầy đủ, chưa chặt chẽ hoặc còn thiếu. Để khắc phục những tồn tại, bất cập của pháp luật cần hoàn thiện pháp

luật Thi hành án hình sự để tránh việc người bị kết án và những người có liên quan lợi dụng quy định không rõ ràng của luật để tìm cách lách luật, gây khó khăn cho việc tổ chức thi hành án, đồng thời giúp cho các luật sư khi thực hiện tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý có điều kiện giải đáp thỏa đáng yêu cầu của người bị kết án.

⁽¹⁾ PGS.TS. Nguyễn Phó Giám đốc Học viện Tư pháp; Nguyên Tổng Thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam.

Trong tổ chức thi hành án, một biện pháp có hiệu quả cần được áp dụng là tăng cường phối hợp giám sát giữa Mặt trận tổ quốc Việt nam với Viện kiểm sát nhân dân các cấp giúp cho hoạt động thi hành án được thực thi đúng quy định của pháp luật.

1. Thi hành án hình sự và thực tiễn hành nghề của luật sư

Theo qui định của Luật Luật sư năm 2006 (sửa đổi, bổ sung năm 2012), chức năng xã hội của luật sư là: "Hoạt động nghề nghiệp của luật sư góp phần bảo vệ công lý, các quyền tự do, dân chủ của công dân, quyền, lợi ích hợp pháp của cá nhân, cơ quan, tổ chức, phát triển kinh tế - xã hội, xây dựng Nhà nước pháp quyền Việt Nam xã hội chủ nghĩa, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh". Thực hiện chức năng của mình, trong hành nghề, luật sư tham gia tố tụng, tư vấn pháp luật, đại diện ngoài tố tụng cho khách hàng và các dịch vụ pháp lý khác.

Bằng các hoạt động nghề nghiệp, luật sư bảo vệ quyền, lợi ích hợp pháp của cá nhân, tổ chức, góp phần bảo vệ công lý, pháp chế xã hội chủ nghĩa, xây dựng Nhà nước pháp quyền, đồng thời góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế, xã hội và hội nhập quốc tế của đất nước. Nhiều đoàn luật sư đã tổ chức các đợt tư vấn, trợ giúp pháp lý, đặc biệt dịp kỷ niệm Ngày truyền thống Luật sư Việt Nam (10/10 hàng năm) đã huy động đội ngũ luật sư triển khai hoạt động trợ giúp pháp lý miễn phí cho người dân, từ đó tạo dựng hình ảnh luật sư phục vụ cộng đồng, phụng sự công lý.

Trong thi hành án hình sự, luật sư thực hiện tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý cho người bị kết án, giới thiệu các quy định cơ bản của pháp luật về các lĩnh vực

hình sự, dân sự, hôn nhân - gia đình, học nghề - việc làm; giải đáp những vấn đề về điều kiện, thủ tục giam án, xóa án tích, về quyền và chế độ của phạm nhân, về hôn nhân, gia đình, thừa kế, phân chia tài sản, quyền nuôi con khi ly hôn, các quy định về việc vay vốn, học nghề, tạo việc làm sau khi chấp hành xong hình phạt tù. Ví dụ khi thực hiện trợ giúp pháp lý cho các phạm nhân, một phạm nhân đang chấp hành bản án sáu năm tù tại trại giam Xuân Nguyên về tội chứa mại dâm hỏi: "Nếu Nhà nước xóa bỏ tội danh chứa mại dâm, kinh doanh mại dâm trở thành hợp pháp thì tôi có được miễn chấp hành bản án và được phép... kinh doanh tiếp hay không". Có người hỏi "Tôi đã cưới vợ và có con nhưng không đăng ký kết hôn. Vợ tôi ra phường làm khai sinh cho con tôi. Công an quản lý hộ khẩu nói con tôi phải mang họ của mẹ chứ không mang họ tôi. Tôi phải làm gì để con tôi mang họ tôi". Lo lắng đến công ăn việc làm khi chấp hành xong hình phạt có phạm nhân hỏi: "Khi tôi chấp hành xong hình phạt, có phải chờ xóa án tích mới đi xin việc được không? tôi phạm tội cố ý gây thương tích, ra tòa ba lần nhưng tòa không tuyên được mức bồi thường cho bên bị hại. Vậy, điều đó có ảnh hưởng gì tới giảm án, đặc xá của tôi không?"⁽¹⁾ Với các băn khoăn thắc mắc của phạm nhân, các luật sư đã trực tiếp giải đáp giúp phạm nhân nâng cao nhận thức, kiến thức pháp luật và ý thức tôn trọng, chấp hành pháp luật. Sau khi được trợ giúp pháp lý, phạm nhân Nguyễn Thị M (sinh năm 1992), quê ở Hà Nội, phạm

⁽¹⁾ <https://plo.vn/phap-luat/luat-su-vao-trai-giam-tu-van-cho-pham-nhan-733569.html>

tội trộm cắp tài sản, bị kết án hai năm tù, chấp hành án tại trại giam Thanh Phong bộc bạch: “Trước đây tôi cứ nghĩ khi chấp hành án phạt tù xong thì sẽ đương nhiên được các cơ quan chức năng xóa án tích mà không phải làm bất cứ thủ tục gì. Nay được tư vấn tôi mới biết được cụ thể các điều kiện, thủ tục mà mình phải thực hiện để được xóa án tích. Xin chân thành cảm ơn các luật sư, cán bộ của Hội Luật gia đã cho chúng tôi biết được vấn đề này⁽²⁾.”

Tuy vậy, qua công tác tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý cho thấy do còn thiếu quy định của pháp luật hoặc quy định không đầy đủ, không chặt chẽ, nhất là quy định của Luật Thi hành án hình sự năm 2010 nên gây nhiều khó khăn cho việc trợ giúp pháp lý, giải đáp của luật sư trước những câu hỏi, thắc mắc của phạm nhân (cả những người đã chấp hành hình phạt hoặc chưa chấp hành hình phạt hoặc được hoãn chấp hành hình phạt). Có người hỏi về việc họ được hưởng án treo nếu không có mặt theo giấy triệu tập của Công an cấp huyện đến trụ sở cơ quan thi hành án để ấn định thời gian phải có mặt tại UBND xã và cam kết việc chấp hành án mà đi làm tại một địa phương khác cho hết thời gian thử thách của án treo mới về thì có được xem là đã chấp hành xong bản án hay không; nếu chưa có mặt một thời gian sau đó mới trình diện thì thời gian tính bắt đầu thi hành án từ khi nào, nếu không có mặt theo giấy triệu tập của cơ quan thi hành án thì có phải chịu biện pháp cưỡng chế nào không. Luật Thi hành án và Nghị quyết số 02/2018/NQ-HĐTP của Hội đồng thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao ngày 15 tháng 5 năm 2018 hướng dẫn áp dụng Điều 65 của Bộ luật Hình sự về án treo

cũng chưa quy định rõ về thời điểm bắt đầu tính thi hành án treo, chưa quy định nếu người bị kết án không có mặt ở địa phương để thi hành án thì hết thời gian thử thách của án treo có được xem là đã chấp hành xong bản án hay không, cũng chưa quy định những biện pháp cưỡng chế nào áp dụng đối với người thi hành án cố tình không có mặt theo giấy triệu tập để thi hành án. Chính vì luật chưa quy định thẩm quyền áp dụng các biện pháp cưỡng chế cần thiết cho cơ quan thi hành án cấp huyện đối với những trường hợp người thi hành án cố tình không có mặt nên trong thực tiễn đã xảy ra rất nhiều trường hợp người bị kết án không đến cơ quan thi hành án trình diện. Ví dụ: Ngày 11/10/2012 Hoàng Trung M bị Tòa án nhân dân huyện xử phạt 12 tháng tù, cho hưởng án treo 24 tháng thử thách về tội vi phạm quy định về điều khiển phương tiện giao thông đường bộ. Sau khi bản án có hiệu lực pháp luật, Tòa án đã ra quyết định thi hành án đối với M và chuyển kèm theo bản án đến cơ quan thi hành án hình sự huyện để thi hành. Cơ quan thi hành án huyện tiếp nhận hồ sơ; đồng thời, triệu tập M đến trụ sở cơ quan thi hành án hình sự huyện để ấn định thời gian phải có mặt tại Ủy ban nhân dân xã cam kết chấp hành án. Tuy nhiên, triệu tập nhiều lần nhưng M đều không đến cơ quan thi hành án để làm việc, tiến hành xác minh tại địa phương thể hiện M đã bỏ nhà đi, gia đình, địa phương không biết M đi đâu, làm gì. Chính vì M không có mặt ở địa phương,

⁽²⁾ [http://www.nguoiibaovequyenloi.com/ User/ Thong Tin_ChiTiet.aspx?MaTT=258201851958972725 &MaMT=5](http://www.nguoiibaovequyenloi.com/User/ThongTin_ChiTiet.aspx?MaTT=258201851958972725&MaMT=5)

năm đã được giảm thời hạn chấp hành án phạt tù và thời hạn chấp hành án còn lại dưới 15 năm; phạm nhân thuộc trường hợp tái phạm nguy hiểm, đã chấp hành một phần hai thời hạn chấp hành án phạt tù và đã được giảm thời hạn chấp hành án;

c) Buồng kỷ luật đối với phạm nhân bị kỷ luật.

Theo quy định trên vẫn chưa rõ tiêu chí đưa người vào trại giam và thủ tục chuyển trại giam để giải đáp thắc mắc của phạm nhân. Hệ thống trại giam cần chia nhỏ hơn khu giam giữ thay vì chỉ chia như hiện nay có khu giam giữ đối với phạm nhân có mức án tù trên 15 năm và phạm nhân có mức án tù từ 15 năm trở xuống⁽⁶⁾. Nếu chỉ chia ít khu giam giữ và không quy định chế độ khác nhau ở từng khu thì không kịp thời khuyến khích phạm nhân cải tạo tốt để có thể được chuyển sang giam giữ ở khu giam có chế độ ít nghiêm khắc. Có thể học tập cách phân loại nhà giam ở một số nước tiên tiến trên thế giới. Chẳng hạn như ở Ba Lan việc phân loại nhà giam dựa theo mức độ hình phạt tù của phạm nhân. Phạm nhân được phân thành loại khoan dung, loại bình thường, loại khắc khổ và được giam giữ trong trại giam có chế độ tương ứng. Trong quá trình cải tạo, tùy theo mức độ tiến bộ, phạm nhân có thể được chuyển từ nhà giam này sang nhà giam khác. Các phạm nhân lúc mới vào thuộc loại khắc khổ hay loại thường nếu cải tạo tốt sẽ được chuyển sang chế độ khoan dung với nhiều quyền lợi hơn⁽⁷⁾. Ở Nhật Bản các nhà giam được chia thành 7 loại dành cho: 1) Những người có khuynh hướng phạm tội ít; 2) Những người có khuynh hướng phạm tội

phát triển; 3) Người nước ngoài; 4) Những người có mức hình phạt trên 8 năm tù; 5) Những người dưới 20 tuổi; 6) Những người có dấu hiệu của bệnh thần kinh; 7) Những người bị bệnh khác hoặc có nhược điểm về thể chất. Ở Liên Bang Nga nhà giam được chia thành 6 loại để giam giữ các tù nhân⁽⁸⁾.

Ở nước ta trước đây theo Pháp lệnh Thi hành án phạt tù năm 1993 trại giam cũng phân thành 3 loại: trại giam loại I, loại II và loại III. Việc phân loại trại giam để giam giữ, giáo dục phạm nhân căn cứ vào tính chất của tội phạm, nhân thân người bị kết án cũng như mức án đã tuyên đối với họ là biểu hiện rõ nét của nguyên tắc công bằng, nhân đạo, phân hóa và cá thể hóa việc thi hành hình phạt, tránh được tình trạng "lấy nhiễm tội phạm" nhằm tăng cường kết quả giáo dục, cải tạo người bị kết án⁽⁹⁾. Khi quy định nhiều loại trại giam, nhiều khu giam giữ, tương ứng với nó là các chế độ nghiêm khắc hoặc ít nghiêm khắc, quyền lợi của phạm nhân có sự khác nhau tùy thuộc vào việc cải tạo có thể chuyển phạm nhân từ loại trại giam này sang trại giam khác. Quy định này sẽ khuyến khích được phạm nhân tích cực cải tạo để được giam giữ với chế độ ít nghiêm khắc, ít bị hạn chế quyền lợi. Việc quy định rõ đối tượng, điều kiện giam giữ với từng loại trại giam sẽ góp phần minh bạch hơn khi xem xét đưa người đi chấp hành

⁽⁶⁾ Điều 30 Luật Thi hành án hình sự năm 2019.

⁽⁷⁾ Thông tin khoa học pháp lý. chuyên đề về Tư pháp hình sự so sánh, năm 1999, Hà Nội, tr. 259.

⁽⁸⁾ Xem Trần Quang Tiếp (2002), Một số vấn đề về thi hành án hình sự. Nxb. Công an nhân dân, tr.84-85.

⁽⁹⁾ Võ Khánh Vinh & Nguyễn Mạnh Kháng (2006), Pháp luật thi hành án hình sự Việt Nam - Những vấn đề lý luận và thực tiễn, Nxb. Tư pháp, tr. 249.

án, tránh những hiểu lầm không đáng có trong các phạm nhân cho rằng phải có sự quen biết mới được bố trí cải tạo ở nhà giam gần nhà.

Về giảm thời hạn chấp hành án phạt tù, Luật Thi hành án năm 2019 chưa quy định cụ thể thời gian được giảm án mỗi lần tương ứng với kết quả cải tạo. Còn Thông tư Liên tịch 02/TT-LN ngày 15/5/2013 hướng dẫn thi hành các quy định về giảm thời hạn chấp hành án phạt tù đối với phạm nhân cũng quy định chung chung: Trường hợp được giảm ba năm phải là những phạm nhân chấp hành nghiêm chỉnh Nội quy trại giam, trại tạm giam, nhà tạm giữ và lập công hoặc có thành tích đặc biệt xuất sắc trong lao động, học tập cải tạo. Nhưng như thế nào là chấp hành nghiêm chỉnh lại chưa rõ nên có thể dẫn đến bị lạm dụng. Đồng thời, quy trình, thủ tục xét giảm án cũng phải công khai minh bạch, tránh gây hiểu lầm, thắc mắc của các phạm nhân.

Đối với trường hợp người bị kết án có đơn xin ân giảm hình phạt tử hình thì theo Điểm e, Khoản 1, Điều 367 Bộ luật Tố tụng hình sự bản án tử hình được thi hành sau khi Chủ tịch nước bác đơn xin ân giảm nhưng thời gian bao nhiêu ngày Chủ tịch nước bác đơn xin ân giảm lại chưa được quy định rõ. Điều này dẫn đến sự lo lắng, trông chờ không cần thiết của phạm nhân.

Với việc hoàn thiện pháp luật và chính sách pháp luật thi hành án hình sự sẽ tránh được việc người bị kết án và những người có liên quan lợi dụng những quy định không rõ ràng, những bất cập của luật để lách luật, gây khó khăn cho việc tổ chức thi hành án. Đồng thời giúp cho các

luật sư khi thực hiện tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý không gặp khó khăn và giải đáp thỏa đáng đáp ứng yêu cầu của người bị kết án.

2. Tăng cường công tác phối hợp giám sát thi hành án hình sự

Để công tác thi hành án hình sự và việc thực hiện chính sách thi hành án hình sự đạt kết quả, cùng với việc tổ chức thi hành án thì việc tăng cường phối hợp giám sát giúp cho hoạt động thi hành án được thực thi đúng pháp luật có vai trò quan trọng. Ngày 11/10/2004 Ủy ban Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt Nam đã ký Quy chế phối hợp công tác với Viện Kiểm sát nhân dân tối cao với các nội dung: Xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc; xây dựng pháp luật, tuyên truyền phổ biến pháp luật; đấu tranh phòng, chống tội phạm; kiểm sát, giám sát các hoạt động tư pháp; tham gia hoạt động tố tụng hình sự... Thời gian qua Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, các Viện kiểm sát trên cả nước và Ủy ban Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt Nam và Ủy ban mặt trận các tỉnh đã phối hợp chặt chẽ tổ chức thực hiện có hiệu quả các nội dung trong Quy chế phối hợp. Nhiều Viện kiểm sát cấp huyện đã phối hợp với Ủy ban mặt trận tổ quốc cùng cấp xây dựng chương trình công tác phối hợp trong từng năm về phối hợp kiểm tra, giám sát, tuyên truyền phổ biến, giáo dục pháp luật trên địa bàn. Những thông tin về tình hình tội phạm trong địa bàn được Viện kiểm sát thông tin đến Mặt trận tổ quốc, góp phần giữ vững an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và xây dựng vững chắc khối đại đoàn kết dân tộc⁽¹⁰⁾. Đặc biệt, Viện Kiểm sát nhân dân

⁽¹⁰⁾ <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4135>.

tối cao và UBTTMTTQVN đã thực hiện có hiệu quả các cuộc giám sát trong lĩnh vực tạm giữ, tạm giam, thi hành án hình sự, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù. Thực hiện Quy chế, định kỳ Thường trực Ủy ban Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt nam, thường trực Ủy ban Mặt trận tổ quốc các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã cử các thành viên của Mặt trận như đại diện Đoàn thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Liên hiệp phụ nữ, Liên đoàn Luật sư Việt Nam, Hội Luật gia Việt Nam tham gia Đoàn giám sát trực tiếp tại các Trại giam, trại tạm giam. Qua giám sát Đoàn giám sát liên ngành đã kịp thời phát hiện những thiếu sót, vi phạm trong công tác tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù, trên cơ sở đó Đoàn giám sát đã kiến nghị các cơ quan chức năng quan khắc phục. Chẳng hạn ngày 14/10/2014, đồng chí Nguyễn Thiện Nhân, Ủy viên Bộ Chính trị, Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam chủ trì buổi làm việc kiểm tra, giám sát theo Kế hoạch số 83 tại tỉnh Phú Thọ và Trại giam Tân Lập, Phú Thọ. Tham gia đoàn công tác giám sát, các thành viên của Ủy ban Trung ương Mặt trận tổ quốc Việt Nam có đại diện Trung ương Đoàn TNCS Hồ Chí Minh, lãnh đạo Hội Liên hiệp phụ nữ Việt Nam, lãnh đạo Hội Luật gia và Liên đoàn Luật sư Việt Nam. Kết quả giám sát, Đoàn giám sát đã phát hiện một số thiếu sót, tồn tại trong công tác thi hành án đề nghị khắc phục.

Phát biểu tại buổi làm việc, Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao Nguyễn Hòa Bình đánh giá: Thời gian qua, Viện Kiểm sát nhân dân tỉnh Phú Thọ đạt được kết quả tích cực trong thực hiện chức

năng, nhiệm vụ. Về những hạn chế, vi phạm trong công tác tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù tại Nhà tạm giữ, Trại tạm giam; tồn tại, vi phạm trong công tác quản lý, giáo dục người chấp hành án phạt tù ở Trại giam Tân Lập, Bộ Công an mà báo cáo đã nêu, đồng chí Viện trưởng chỉ đạo các đơn vị liên quan cần có biện pháp xử lý kiên quyết, triệt để vấn đề buôn bán, sử dụng ma túy và sử dụng điện thoại di động, vi phạm quy chế của trại giam. Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao đề nghị, kết thúc cuộc kiểm tra, các đơn vị được kiểm tra, giám sát cần rút kinh nghiệm để thực hiện tốt hơn nhiệm vụ của mình. Tiếp thu, khắc phục ngay những vi phạm, thiếu sót, đồng thời kiểm điểm làm rõ trách nhiệm của tập thể, cá nhân liên quan đến những vi phạm đó. Phát biểu ý kiến, đồng chí Nguyễn Thiện Nhân yêu cầu cùng với việc tăng cường công tác giám sát, kiểm tra những nơi tạm giữ, tạm giam, các Nhà tạm giữ, Trại tạm giam, Trại giam của tỉnh Phú Thọ cần tăng cường công tác tuần tra, canh gác, sử dụng các biện pháp nghiệp vụ để nắm bắt tình hình, kiểm soát buồng giam nhằm hạn chế thấp nhất việc bị can, phạm nhân vi phạm nội quy, nhất là tình trạng phạm nhân sử dụng điện thoại, tàng trữ sử dụng trái phép chất ma túy, vi phạm quy chế trại giam. Đồng thời, triển khai cho cơ quan chức năng ký kết phối hợp công tác với những địa phương xung quanh khu vực giam giữ, tăng cường đối thoại với phạm nhân để nghe ý kiến, quan tâm nâng cao chất lượng đời sống vật chất, tinh thần của phạm nhân thông qua việc phát phiếu lấy ý kiến; phát huy những sáng kiến hay,

ý nghĩa, thiết thực trong công tác giáo dục, cải tạo phạm nhân. Đồng chí Nguyễn Thiện Nhân hoan nghênh đề xuất của Hội luật gia Việt Nam và Liên đoàn Luật sư Việt Nam trong việc đẩy mạnh tuyên truyền pháp luật, tư vấn, hỗ trợ pháp lý cho người dân, qua đó góp phần tích cực làm giảm tội phạm, đồng thời nâng cao chất lượng điều tra, truy tố, xét xử các vụ án⁽¹¹⁾.

Do làm tốt công tác phối hợp nên công tác tạm giữ, tạm giam, quản lý và giáo dục người chấp hành án phạt tù trong những năm qua đã có nhiều chuyển biến tích cực, các vi phạm từng bước được khắc phục, bảo đảm chế độ, quyền lợi của phạm nhân, người bị tạm giữ, tạm giam được thực hiện đúng quy định của pháp luật.

Thông qua các đợt phối hợp kiểm tra, giám sát cùng MTTQ đã giúp cho các nhà tạm giữ, trại tạm giam Công an ở các tỉnh khắc phục được những hạn chế, thiếu sót, từng bước nâng cao chất lượng và hiệu quả trong công tác bắt, tạm giữ, tạm giam và thi hành án hình sự được thực hiện theo đúng quy định của BLTTHS; các chế độ của người bị tạm giữ, phạm nhân được thực hiện đúng pháp luật. Trong công tác đặc xá, nhiều năm qua MTTQ chủ động yêu cầu các tổ chức thành viên cấp xã tăng cường công tác quản lý, giám sát và động viên các đối tượng được đặc xá chấp hành xong bản án về địa phương để họ không tái phạm, không vi phạm pháp luật, tôn trọng và chấp hành nghiêm chỉnh các quy định của chính quyền cơ sở về an ninh trật tự; đồng thời, phối hợp với các ngành, các doanh nghiệp tạo mọi điều kiện thuận lợi cho họ có việc làm, sớm ổn định cuộc sống, tái hoà nhập cộng đồng⁽¹²⁾.

Tuy vậy, bên cạnh những kết quả đạt được, công tác phối hợp giám sát thi hành án hình sự cũng còn bộc lộ một số hạn chế:

- Việc phối hợp ở một số đơn vị cơ sở chưa được thường xuyên hoặc có lĩnh vực chưa phát huy được hiệu quả, nhất là công tác giám sát quản lý người được hưởng án treo, cải tạo không giam giữ;

- Hàng năm Viện kiểm sát nhân dân và Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam chưa phối hợp tiến hành sơ, tổng kết việc thực hiện qui chế phối hợp để thấy được những điểm cần khắc phục.

Quy chế phối hợp đã ban hành nhiều năm nhưng việc tổ chức bồi dưỡng, tập huấn nâng cao nhận thức và nghiệp vụ cho cán bộ chưa được chú trọng; công tác hướng dẫn, chỉ đạo của cấp trên đối với cấp dưới chưa được thường xuyên, kịp thời.

Để thực hiện tốt việc phối hợp giám sát trong thời gian tới đề nghị Ban Thường trực UBTVMTTQ Việt Nam và Viện Kiểm sát nhân dân tối cao cần thực hiện một số nội dung sau:

- Nghiên cứu bổ sung sửa đổi hoặc ban hành Quy chế mới cho phù hợp với Hiến pháp 2013 và các Luật liên quan;

- Việc thực hiện Quy chế phối hợp phải gắn với việc thực hiện Quyết định số 217 - QĐ/TW ngày 12/12/2013 của Bộ Chính trị về "Quy chế giám sát và phân biện xã hội của Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các đoàn thể chính trị - xã hội"; và Quyết định số 218-QĐ/TW ngày 12/12/2013, của Bộ Chính trị về "Quy định về việc Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, các đoàn thể chính trị -

⁽¹¹⁾ <http://www.vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4426>.

⁽¹²⁾ <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4135>

TÀI LIỆU THAM KHẢO

xã hội và nhân dân tham gia góp ý xây dựng Đảng, xây dựng chính quyền”, nhằm từng bước nâng cao vai trò của nhân dân trong hoạt động tư pháp;

- Quy định rõ cơ chế phối hợp và trách nhiệm của từng bên làm căn cứ thực hiện tốt Quy chế phối hợp;

- Xây dựng kế hoạch phối hợp kiểm tra, giám sát cụ thể theo từng giai đoạn và từng năm;

- Định kỳ 6 tháng đối với cấp huyện, 1 năm đối với cấp tỉnh, 2 năm đối với cấp Trung ương tổ chức sơ kết đánh giá kết quả thực hiện Quy chế phối hợp.

- Hướng dẫn cụ thể các nội dung nhiệm vụ, trách nhiệm phối hợp kiểm sát, giám sát các hoạt động tư pháp, hoạt động thi hành án hình sự của từng ngành để địa phương có cơ sở thực hiện.

- Thành lập tổ hoặc bộ phận giúp việc cho Ban Thường trực Ủy ban Mặt trận tổ quốc, lãnh đạo Viện kiểm sát nhân dân để tham mưu cho lãnh đạo hai cơ quan thực hiện Quy chế¹³.

Thông qua thực tiễn hành nghề luật sư đã chỉ ra nhiều bất cập của pháp luật cũng như công tác tổ chức thi hành án. Với việc thực hiện giải pháp tăng cường phối hợp giám sát giữa Mặt trận Tổ quốc Việt Nam với Viện kiểm sát nhân dân các cấp giúp cho hoạt động thi hành án được thực thi đúng quy định của pháp luật cùng với hoàn thiện pháp luật sẽ tạo cơ sở pháp lý vững chắc cho hoạt động thi hành án hình sự, đồng thời giúp luật sư có điều kiện tư vấn pháp luật, trợ giúp pháp lý cho người bị kết án.

1. <https://plo.vn/phap-luat/luat-su-va-o-trai-giam-tu-van-cho-pham-nhan-733569.html>

2. http://www.nguoibaovequyenloi.com/User/ThôngTin_ChiTiet.aspx?MaTT=258201851958972725&MaMT=5

3. <http://vksbacninh.gov.vn/kiem-sat-vien-viet/nghien-cuu-trao-doi/an-treo-van-lo-lung-treo-7232.html>

4. <http://vksbacninh.gov.vn/kiem-sat-vien-viet/chuyen-de-nghiep-vu/vuong-mac-trong-cong-tac-thi-hanh-an-hinh-su-va-mot-so-kien-nghi-7118.html>

5. *Hiến pháp năm 2013.*

6. *Luật Thi hành án hình sự năm 2010.*

7. Thông tin khoa học pháp lý, chuyên đề về *Tư pháp hình sự so sánh năm 1999*, Hà Nội.

8. Trần Quang Tiệp (2002), *Một số vấn đề về thi hành án hình sự*, Nxb. Công an nhân dân 2002.

9. Võ Khánh Vinh và Nguyễn Mạnh Kháng (2006), *Pháp luật thi hành án hình sự Việt Nam - Những vấn đề lý luận và thực tiễn*. Nxb. Tư pháp.

10. <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4135>

11. <http://www.vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4426>

12. <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4135>

13. <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4344>

¹⁴ <http://vksndtc.gov.vn/tin-chi-tiet-4344>